

ביום הכיפורים התפלל הכ"ג בהיכל על גשמים

מנין פסוקים בפרשת אחרי הם פ' פסוקים כ"י כ"ל סימן.

ובע"ה יתבאר מנין פ' פסוקים בפרשת אחרי, דבפרשה זו יש עבודת כ"ג ביום הקדוש יום הכיפורים, וציוס הכיפורים התפלל כ"ג תפלה כמו"ש בסדר עבודת כ"ג, וכך היתה תפלתו של כהן גדול בהיותו בהיכל, יהי ראון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שמהא שנה זו הבאה עלינו ועל כל עמך בית ישראל בכל מקום שהם, אם שחונה תהא גשומה, ואל יכנס לפניך תפלת עוזרי דרכים לענין הגשם בשעה שהעולם נריך לו, ותפלה זו מצינו במסכת תענית (דף כ"ד:).

ובמסכת שבת (דף ק"ד.) אמרו חז"ל צביאור אותיות הא' ב', ועל אות פ' אמרו פ' כפופה פ' פשוטה פה פתוח פה סתום, ולדרכינו י"ל הכוונה שהכ"ג התפלל שהפה פתוח של הכ"ג על גשמים, יסתום פה של תפלת עוזרי דרכים שאינם רוצים אז גשמים.

ולזה נמסר פ' פסוקים בפרשת אחרי, הפרשה שבו נתפרש עבודת כ"ג ביום כיפורים, והתפלה שהתפלל הכ"ג ואל יכנס לפניך תפלת עוזרי דרכים לענין הגשם בשעה שהעולם נריך לו, והתפלל על פה פתוח בתפלתו, ופה סתום לתפלת עוזרי דרכים שאין רוצים גשמים, ובהעברת הפרשת שנים מקרא הרי יש שני פיין, פה פתוח ופה סתום.

נר"א שתו יין חזק שהוא דין בלי מזיגה במים שממתיק הדין

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו, הנה במדרש רבה (פרק כ' ט') אמרו חז"ל, שנו"א מתו על שהיו שחויי יין וכתיב זו מיתה, שנאמר (שמיני י' ט') יין ושכר אל תשת, ולפי"ז קשה הלא התורה אמרה כאן אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו, ואיך מרומז כאן שמתו בשביל שהיו שחויי יין.

ויש לבאר בע"ה, דבקדושת יו"ט ציאר הקרא (ט"ז ל') כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' טהרה, דבילקוט שמעוני (יחזקאל רמז שני"ח) אמרו נפש החוטאת צמה תתכפר, מדת הדין אמרה תמות והקצ"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר, א"כ עיקר התשובה דמהני אלל ישראל הוא רק מכת רחמנותו ותמלתו יתברך עלינו.

והאריז"ל (פרע"ח שער חג המנוחות פ"א) כתב האותיות הקודמין להשם הנכבד יהו"ה הם טדה"ד המורים על דין, וציוס הכפורים כל איש מישראל הוא במדרגה גדולה, כי אז אין שטן ואין פגע רע, ויכולים לעמוד נגד מדת הדין, לא כן בכל ימות השנה כי אז קטגוריא שכיח ואין יכולין לעמוד נגד מדת הדין, וזה שאמר הכתוב כי ביום הזה דייקא ביום

הכפורים, יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם, על כל החטאים יכפר אז לכם, והטעם כי אז לפני ה', אפילו האותיות אשר המה לפני הו"ה שהם טדה"ד המורים על דין, עם כל זה טהרו באתו יום, כי אז אין קטיגור ויכולין לעמוד גם נגד מדת הדין עכ"ד.

ובש"ך עה"ת (שמיני י' א') כתב לבאר אומרים שחויי יין נכנסו, ומאין צא להם יין אותה שעה, אלא עלו בכוונתם למדת הגבורה שהוא היין החזק ולא מזוגהו במים, כי אין מזכרין על היין עד שיתן לחוכו מים, דמים הוא חסד, ולכן מוזגין יין שהוא גבורה עם מים שהוא חסד להמתיק הגבורה שזיין, והם שמו יין בלי מזיגה ושלט בהם מדת הדין מיין חזק עכ"ד.

וד"ש אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה', היינו אותיות לפני הו"ה והם טדה"ד שמורין על דין, שנכנסו שחויי יין לצד בלי מזיגה עם מים להמתיק הדין, לכן וימותו, נמצא שצתיבת לפני ה' נרמז שחויי יין בלא מזיגה, ושלט עליהם הדין שהוא אותיות טדה"ד שהם לפני אותיות יהו"ה.

השבת משפיע מדת האמת ולכן ראוי לכבד אב ואם

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו (ג' ג') יש לדרוש סמוכין שבת לכבוד אב"א, דבצרה צרשית (פ"ח ה') איתא, א"ר סימון בשעה שצא הקצ"ה לצרואות את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחצורות חצורות, מהם אומרים אל יצא ומהם אומרים יצא, הה"ד (תהלים פ"ה י"א) חסד ואמת נפגשו דקדק ושלוש נשקו, חסד אומר יצא שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יצא שכולו שקרים, מה עשה הקצ"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד (דניאל ח' י"ב) ותשלך אמת ארצה ע"כ, ולפי"ז למה יש חיוב לכבד אביו ואמו על שהציאו לעוה"ז, הלא היה קטרוג מהאמת שאל יצא שכולו שקרים.

ויש לתרץ דע"י שבת קודש יזכה למדת האמת ושפיר חייב לכבד אביו ואמו, דשבת הוא מקור האמת, דצירושלמי (דמאי פ"ד ה"א) מצואר דאף שע"ה אין לו נאמנות לומר על פירות שהם מעושרים, אבל בשבת אפילו עם הארץ אימת שבת עליו וירא מלומר שקר, ונאמן בשבת לומר שעישרם, הרי לן ששבת הוא מקור האמת.

ושפיר נסמך שני מצות אילו כיבוד אב ואם ושמירת שבת, איש אמו ואביו תיראו לפי שהציאו לזה העולם, וש"ת הלא בשעת צריאת האדם אמרה אמת אל יצא שכולו שקרים, א"כ

מה טובה עשו לו הוריו שהציאו לעלמא דשיקרא הדין, לזה גמר אומר ואת שבתותי תשמרו, ושבת הוא מקור האמת ושפיר עשו לו הוריו טובה שהציאו לעוה"ו דע"י השבת יזכה לאמת וראוי לכבדם.

י"א לברך על מים אחרונים על רחיצת ידיים

והתקדשתם והייתם קדושים (כ' ז') במסכת ברכות (דף נ"ג:). תניא והתקדשתם אלו מים ראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים. ובשיטה מקובצת איתא, דעל מים אחרונים מצריך על רחיצת ידיים.

ויש לבאר ברכת על רחיצת ידיים על מים אחרונים, דבמסכת יומא (דף פ"ג:). אמרו חז"ל מים אחרונים הרגו את הנפש, וסיפרו חז"ל ר' יהורא ור' יוסי הפקירו מעותיהם אלל בעל הבית, וכשיקשו המעות אמר להם לא היו דברים מעולם וכו' ראו על שפמו עדשים, הלכו ונתנו סימן לאשתו שאלל היום עדשים, וזויה שמתן את המעות ונתנה להם והלכו, אח"כ חזר לביתו והרג את אשתו משום שנתנה את המעות, וזה שאמרו מים אחרונים הרגו את הנפש זו היא אשתו של זה האיש, שאם היה נוטל מים אחרונים כדרך הנוטלים ידיים, שמקנחים גם את שפמם צידים טופחות לא היו העדשים נראים.

ובירושלמי מסכת ברכות (דף נ"ח) איתא, יש אומרים שנהרגו עליה שלשה נפשות, ופירש בעל החרדים שם, דשלשה נפשות נהרגו, דכשהיה הורג אשתו בא צנו שהיה צבית למחות בידו, והרג גם את צנו בכעסו, ואחר שראה שניהם הרוגים עלה לגג בעצבונו והפיל עצמו.

ובאמרי נועם (כי תשא אות י') כתב ענין רחיצת ידיים הוא על דרך הכחוש. ציטטה (א ט"ו) ידיכם דמים מלאו רחצו הזכו, דרחיצת ידיים רומז לרחוץ עצמו מרציחה, כי רחיצה"ה הם אותיות רציח"ה, וכמו שמצינו בעגלה ערופה בפרשת שופטים (כ"א ו') וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל, וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה, וע"כ כשנוטלין הידיים והשפם במים אחרונים מצרכין על רחיצת ידיים, להורות שרחיצת ידיים ושפמה מניל מרציחה.

בספירת העומר יכוון שם הוי"ה במילוי אלפ"ן

לא תאכלו על הדם (י"ט נ"ו) בספר חקל יצחק כתב שיש כאן רמז למה דקיי"ל באו"ח (סימן תפ"ט ס"ד) כשהגיע הזמן לספירת העומר אסור לאכול, ואפילו התחיל לאכול פוסק וסופר, והנה הד"ס עולה מ"ט רומז למ"ט ימי ספירה, וזהו הרמז לא תאכלו על הדם"ס לא תאכלו בזמן שיש חיוב ספירת העומר עכ"ד, ובמסכת ברכות (דף י'): דרשו חז"ל לא תאכלו על הדם, תניא א"ר יוסי בר חנינא משום ר' אליעזר בן יעקב, לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם.

ונראה לקשר דרש שלא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם, לדרש של החקל יצחק שלא תאכלו קודם שתספרו ספירת העומר, דהרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע בספרו מגיד דבריו ליעקב (אות רט"ז) ציאר דרשות חז"ל לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם, דבפרשת אחרי (י"ז י"ד) כתיב כי נפש כל בשר דמו צנפשו הוא, דעיקר האדם הוא על שם דמו שבו, וכשמדבק עצמו בהצורה וממשיך בקרבן אלופו של עולם נתחבר הא' לדם ונקרא אד"ם, וז"ש לא תאכלו על הדם כ"ז שנקרא ד"ם לא יאכל, ואחר התפילה כשחיצר דמו לחלופו של עולם ואז נקרא אד"ם, אז מותר לו לאכול ולא קודם.

והנה בצרכת ספירת העומר איתא בסיפורים כשמצריך על ספירת העומר, יכוון שם הוי"ה צמילוי אלפ"ן, דהיינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א שש"ה אד"ם, וזוה יתקשרו מלות ספירת העומר בקרא לא תאכלו על הד"ם לא תאכלו קודם שתספרו ספה"ע במספר הד"ם שש"ה מ"ט, עם דרשות חז"ל לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם, דכשמתפלל זוכה להוסיף אות א' לדם ונעשה אד"ם, כן בצרכת ספירת העומר יכוון שם הוי"ה צמילוי אלפ"ן יו"ד ה"א וא"ו ה"א שש"ה אד"ם, נמצא שני דרשות מתכוונים לבוא לידי אד"ם.

הנזהר מעריות זוכה לעשירות

מבין הפסוקים בפרשת קדושים הם ס"ד וסימנך הוא מ"י זה"ב, וי"ל מילתא בטעמא דבפרשת וישלח (ל"ו ל"ט) כתב רש"י בת מי זהב, מהו זהב, עשיר היה ואין זהב חשוב בעיניו לכלום, והחיד"א כתב בראש דוד (בא) דבזית מנרים הוא סהדא רבה שלא שלטו בנשותיהם, כמו"ש (וירא כ' ט"ז) הנה נתתי אלף כסף לאחייך הנה הוא לך כסות עינים, וז"ש בזהלים (ק"ה ל"ו) ויציאם בכסף זהב ואין בשבטיו כושל של עריות.

ובהגדת שיח יצחק מהגאון מווערבזוי ציאר בזה המדרש הם ראה וינוס מה ראה רכוש מנרים צידם, דרכוש מנרים הוא הוכחה שלא חטאו בעריות, וז"ש (שמות ג' כ"ב) ושאלה אשה משכנתה וגו' ושמחתם על - בשביל - צניכם בנותיכם שהם שלכם, ולכן מרכוש מנרים קרע הים, וציאר נמי בעשה"ד לא תגנוב לא תנאף, דאם לא ינאפו יזכו לעשירות ולא יגנובו.

ובפרשת קדושים [אחר שש"י] נונו על העריות, לכן נסמן ס"ד פסוקים בפרשת קדושים במספר מ"י זה"ב שאם יזהרו מעריות יזכו למי זהב.

yonafriedman@thejnet.com